

DOI: 10.25140/2411-5215-2023-1(33)-98-113

УДК 339.923(477.99)

JEL Classification: R11; P25; P58; O10

Наталія Мартинович

кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник
відділу проблем міжрегіонального співробітництва
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова»
Національної академії наук України, (Київ, Україна)

E-mail: vasilchuk_80@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-9884-6052>

Scopus: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211621949>

ПРИКЛАДНІ ІМПЕРАТИВИ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті на засадах узагальнення теоретико-методичного і прикладного базису територіального розвитку на перетині з теорією ефективності вирішено наукову задачу щодо розподілу територій за їх функціональним типом в контексті оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної розбудови регіонів України. Встановлено відсутність дієвого оціночного інструментарію. Запропоновано авторський науково-методичний підхід до оцінки, що ґрунтується на комплексному територіально орієнтованому на безпеку підході та будується на засадах Закону України від 09.07.2022 № 5323 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій». На основі матричного підходу запропоновано сформувати систему координат, розподілу регіонів України для визначення положення точки на площині, що описує відповідність регіону конкретному функціональному типу. Обґрунтовано обрання окремих показників як вісь абсциси та ординати. Шляхом переведення натуральних показників у відносні, сформовано вихідні дані для розподілу регіонів за їх функціональним типом. З метою подальшого співставлення даних, здійснено розрахунок середнього значення по кожному показнику і регіону в динаміці за п'ять років. Окреслено межі кожного типу територій. Доведено доцільність проведення за авторською методикою розподілу територій у довоєнний, воєнний та повоєнний періоди, що дозволить зіставити результати, зробити ґрунтовні висновки не тільки стосовно темпів відновлення, а й причин, наслідків структурних змін у соціально-економічному розвитку під час та після війни.

Ключові слова: соціальний; економічний; регіональний розвиток; оцінка ефективності розвитку; типи територій; повоєнна розбудова регіонів.

Рис.: 1. Табл.: 6. Бібл.: 18.

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку українського суспільства можна охарактеризувати як найскладніші в новітній історії України. Навмисне руйнування країною агресором інфраструктури, а в деяких випадках її повне знищення спричиняють катастрофічні наслідки, що призводять до стрімкого падіння економіки, росту інфляції, збіднення населення, масової міграції тощо. Війна внесла свої корективи в соціальний, економічний, екологічний розвиток регіонів України. Починаючи з 2014 року в публічному просторі постійно на порядок денний виносяться питання післявоєнної розбудови, у тому числі проблеми оцінки збитків і ефективності заходів відновлення зруйнованих чи постраждалих територій через війну. Згідно з оцінкою потреб України у відновленні та реконструкції, що ведеться спільно урядом України, Групою Світового банку, Європейською комісією та

Організацією Об'єднаних Націй, спочатку повномасштабного вторгнення росії в Україну для відновлення знадобиться 411 млрд дол. США, з яких 135 млрд на відшкодування прямих збитків інфраструктури [1]. При цьому очікується, що вартість реконструкції та відновлення розтягнеться на 10 років і потребуватиме як державних, так і приватних коштів. Усе це змушує органи державної та місцевої влади, науковців, бізнес, зарубіжних партнерів та інвесторів об'єднуватися для пошуку й реалізації дієвих механізмів оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної розбудови країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На виконання ефективної повоєнної розбудови країни спрямовані дослідження І. Заблудської, Ю. Рогозян, які на засадах аналізу досвіду розбудови території Хорватії після збройного конфлікту запропонували авторську класифікацію територій, що потребують особливої державної підтримки [2]. У дослідженнях Е. Бойченко, присвячених науково-методичному обґрунтуванню інвестиційної привабливості територій у контексті відновлення та стимулювання розвитку повоєнної економіки України, розроблена шкала сприяння інвестиціям території за класами, відповідно до рівня її руйнування [3]. С. Гречаною систематизовано комплекс показників оцінювання соціально-економічної ефективності розвитку громад і регіонів в умовах повоєнного відновлення [4]. О. Тарасевич, Є. Градобоевою визначено соціально-економічні пріоритети відновлення містообслуговуючих підгалузей сфери життєдіяльності на Донбасі [5]. У роботах Н. Подвальної, О. Бочко, В. Кузяк, Н. Стасюк розроблено заходи ефективного транспортного забезпечення в Україні, які доречними було б імплементувати у повоєнній відбудові [6]. Суттєвий вклад у повоєнну розбудову країни зроблено науковцями Інституту проблем природокористування та екології НАН України, які сумісно з Міністерством захисту навколишнього середовища та природних ресурсів України розробили ґрунтовне науково-методичне забезпечення визначення розміру шкоди, заподіяної землі, ґрунтам унаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії військового стану.

Віддаючи належне колективним зусиллям урядовців, науковців, варто зауважити, що донині не має достатнього досвіду відновлення та стимулювання розвитку регіонів в умовах війни. До теперішнього часу відсутній відповідний інструментарій адаптації існуючих науково-методичних підходів до повоєнної розбудови територій, що вимагає пошуку шляхів соціально-економічного відтворення регіонів, які б дозволили максимально ефективно в короткий термін відновити господарський комплекс України та звичний життєвий уклад населення. З огляду на сказане **мета статті** полягає в розробці методичного забезпечення розподілу територій за їх функціональним призначенням та практичної реалізації оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної відбудови країни.

Виклад основного матеріалу. Попередні напрацювання за темою відділу «Розбудова територій пріоритетного розвитку в умовах збройного конфлікту: оцінка результативності та ефективності» дають підстави стверджувати про необхідність створення принципово нового інструментарію оцінки темпів відновлення територій постраждалих в результаті війни. У раніше проведених дослідженнях, результати яких оприлюднено у статтях [7; 18] було сформульовано основні концептуальні положення, згідно з якими перш ніж перейти безпосередньо до оціночної процедури необхідно розподілити територій згідно з їх функціональним призначенням, типологізацію яких закріплено в законі України від 09.07.2022 № 5323 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» [8]. Відповідно до статті 11² «Для планування відновлення та стимулювання розвитку регіонів та територій, а також з метою запровадження органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування спеціальних механізмів та інструментів визначаються такі функціональні типи територій»:

- 1) території відновлення;
- 2) регіональні полюси зростання;
- 3) території з особливими умовами для розвитку;
- 4) території сталого розвитку.

З огляду на це у статті здійснено розподіл регіонів згідно із закріпленою в законі типологізацією. На засадах матричного підходу запропоновано сформувати систему координат, розподілу регіонів України, для визначення положення точки на площині, що описує відповідність регіону конкретному функціональному типу. Як вісь «Х» – економічний стан, доцільним є використання значень показника валового регіонального продукту (ВРП) у розрахунку на 1 особу. Це пояснюється тим, що, по-перше, йдеться про розподіл регіонів, а по-друге, на відміну від внутрішнього валового продукту (ВВП), на підставі якого традиційно ведеться оцінка рівня економічного розвитку країн, ВРП включає додану вартість, що відображається у Квартальних національних рахунках за інституційними секторами [9].

Розраховується додана вартість як різниця між випуском товарів і послуг (визначається їхня вартість і є результатом виробничої діяльності господарюючих одиниць-резидентів у звітному періоді) і проміжним споживанням (матеріальні витрати та оплата послуг) за кожним видом економічної діяльності та сектором [9, с. 7, 9]. Такий підхід дозволяє відобразити результати по економіці загалом і відповісти на питання: хто створює товари, хто отримує прибуток від них, скільки приходить на 1 особу? Тобто ми можемо відобразити економічну сутність, не ігноруючи при цьому соціальну складову, якої позбавлений показник ВВП.

Про доцільність використання ВРП на 1 особу як визначального показника економічної ефективності свідчать роботи інших авторів, у сфері регіональної економіки, сталого розвитку. Так, у дослідженнях з вимірювання ефективності економіки та соціального прогресу лауреатів Нобелівської премії Амарті Сен, Жан-Поль Фітуссі та Джозефа Стігліца представлені пропозиції щодо зміни системи статистичного обліку та ролі ВВП в оцінці «нашого життя», які також дозволяють аргументувати вибір ВРП як визначального показника [10]. Подібна думка відображена в роботах Г. Ліндена, Дж. Дедріка і К. Кремера, які досліджували глобальні ланцюги створення вартості з використанням економіки на прикладі Apple's iPad and iPhone, підрахувавши кількість людей, безпосередньо включених у розробку, виробництво, транспортування та продаж «iPod», встановивши при цьому значну різницю в зарплатах певних груп працівників, поставивши під сумнів об'єктивність традиційної оцінки економічного розвитку територій на засадах ВВП [11]. Таким чином, робимо висновок, що в сучасних умовах, орієнтованих на сталий розвиток, ВРП дозволяє зробити зважені висновки відносно ефективності розвитку економіки територій.

Вісь $У$ – соціальний стан. У попередніх дослідженнях за цією тематикою окремо увагу приділено соціальній ефективності – в результаті встановлено, що соціальну ефективність вчені розглядають крізь людський капітал, соціальний розвиток, відповідність запланованому стану, результату, цілям, як системо утворюючий чинник тощо. Взагалі, варто зазначити, що проблема пошуку оптимального критерію соціальної ефективності донині залишається дискусійною. З огляду на це, вважаємо доцільним розглядати соціальну ефективність крізь соціальний розвиток та пропонуємо під такою розуміти стан суспільної системи, що характеризується ефективним розвитком економіки для забезпечення соціальної сфери.

Покладаючись на зазначене, очевидним стає те, що об'єктивний розподіл регіонів за соціальною складовою повинен відбуватися по сукупності показників, яка б розміщувалась на одній осі. Здійснення такої маніпуляції можливе за рахунок використання інтегрального коефіцієнта, який об'єднує сукупність окремих показників, що характеризують стан соціального розвитку. Отже, соціальну ефективність – вісь « $У$ » відобразили крізь сукупність основних соціально-економічних показників, до яких належать:

- 1) чисельність населення по регіонах, тис. осіб ($Ч_{\text{нас}}$);
- 2) зайнятість населення в регіональному розрізі віком 15-70 років, тис. осіб ($З_{\text{нас}}$);
- 3) наявний дохід населення у розрахунку на одну особу, грн ($Д_{\text{нас}}$);
- 4) витрати населення в розрахунку на одну особу, грн ($В_{\text{нас}}$).

Як уже зазначалося, для розміщення всіх цих показників на одній осі необхідно здійснити розрахунок інтегрального коефіцієнта шляхом побудови п'яти проміжних таблиць по зазначених показниках у динаміці за п'ять

років. Такий прийом дозволяє модифікувати вартісні показники як по абсцисі, так і по ординаті у відносні, шляхом ділення значення показника по регіону на його значення по країні загалом, а динамічний ряд дозволяє врахувати зміни за період.

Для розподілу територій використовувалися офіційні статистичні дані. Зокрема, вихідні та результуючі таблиці з соціально-економічними показниками побудовано на засадах Статистичної збірки «Валовий регіональний продукт за 2021 рік» [12], Статистичних збірок «Регіони України, 2017-2021» [13-17]. Використання методичного прийому ілюструється на даних за 2016-2021 рр., оскільки станом на 20.03.2023 відсутня статистика по ВРП. Загалом оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної відбудови країни здійснюється за дворівневою схемою:

1-й рівень: розподіл регіонів за функціональними типами;

2-й рівень: оцінка кожного типу територій за окремими методиками по кожному типу.

На засаді отриманих відносних значень, з метою гармонізації результатів та приведення різновимірних показників до загальної розмірності для подальшого зіставлення, здійснено розрахунок середнього значення по кожному показнику і регіону. Середній показник $\bar{\mu}_{ij}$ розраховано за формулою:

$$\bar{\mu}_{ij} = \frac{\sum_{i=1}^n K_n}{n}. \quad (1)$$

Далі представлені результати практичної апробації методики розподілу територій. У таблиці 1 наведено вихідні дані для осі «У - економічний стан». У таблиці 2, містяться дані для осі «Х – соціальний стан». Представлені у таблиці 2 результати демонструють процедуру переведення абсолютних значень за показником – «Чисельність населення», у відносні. За аналогією, було модифіковано зайнятість населення в регіональному розрізі віком 15-70 років (табл. 3), наявний дохід населення в розрахунку на 1 особу (табл. 4), витрати населення у розрахунку на одну особу (табл. 5).

Процедура формування вихідних даних відбувалася поетапно: 1) занесення показників із статистичних збірок до таблиць; 2) переведення показників у відносні; 3) визначення середнього значення по кожному року, регіону за кожним показником; 4) зведення результатів.

Усі розраховані дані по абсцисі та ординаті занесено в результуючу таблицю 6, на засадах якої відбувався розподіл регіонів за їх функціональним типом (рис. 1).

Таблиця 1

Вихідні дані для осі «У – економічний стан» – ВРП у розрахунку на 1 особу, грн

Регіон	ВРП у розрахунку на одну особу, грн					Відношення ВРП у розрахунку на одну особу до ВРП по Україні					μ
	2016	2017 ¹	2018 ¹	2019 ¹	2020	2016	2017	2018	2019	2020	
Україна	55899	70171	84228	94632	101138						
Вінницький	46615	58296	71098	83133	88380	0,83	0,83	0,84	0,88	0,87	0,8
Волинський	34310	49937	58294	73192	75193	0,61	0,71	0,69	0,77	0,74	0,7
Дніпропетровський	75396	97043	114750	122298	126209	1,35	1,38	1,36	0,29	1,25	1
Донецький	32318	39299	45936	49385	50124	0,58	0,56	0,54	0,52	0,49	0,5
Житомирський	38520	49700	62905	70225	76017	0,69	0,71	0,75	0,74	0,75	0,7
Закарпатський	25727	34197	41706	48853	49538	0,46	0,49	0,49	0,51	0,49	0,5
Запорізький	59729	75196	85764	91452	99738	1,07	1,07	1,01	0,96	0,99	1
Івано-Франківський	37220	46282	57030	63237	66245	0,66	0,66	0,68	0,67	0,65	0,7
Київський	74216	89904	112510	123216	135817	1,33	1,28	1,33	1,30	1,34	1,3
Кіровоградський	47469	55128	67743	77788	81166	0,85	0,78	0,8	0,82	0,8	0,8
Луганський	14251	13873	16300	18793	20297	0,25	0,19	0,19	0,19	0,2	0,2
Львівський	45319	58183	70169	85177	94317	0,81	0,83	0,83	0,9	0,9	0,8
Миколаївський	50091	60486	70325	82121	86750	0,99	0,86	0,83	0,87	0,86	0,9
Одеський	50159	62643	72731	82879	92823	0,99	0,89	0,86	0,87	0,9	0,9
Полтавський	81145	105994	123722	134383	136608	1,45	1,51	1,47	1,42	1,35	1,4
Рівненський	33958	42004	49038	58318	62485	0,71	0,6	0,58	0,62	0,62	0,6
Сумський	41741	51367	62943	70550	75815	0,75	0,73	0,75	0,74	0,75	0,7
Тернопільський	29247	38563	46828	54821	60565	0,52	0,55	0,55	0,58	0,6	0,5
Харківський	57150	69409	86889	92835	97428	1,02	0,99	1,03	0,98	0,96	0,99
Херсонський	36585	45486	52914	59972	66973	0,65	0,65	0,63	0,63	0,66	0,6
Хмельницький	37881	49858	59576	65893	77153	0,68	0,71	0,70	0,69	0,76	0,7
Черкаський	48025	59612	76881	86279	91817	0,86	0,85	0,91	0,91	0,9	0,88
Чернівецький	23365	31495	37443	46135	50110	0,42	0,45	0,44	0,49	0,49	0,4
Чернігівський	41726	55139	69712	78098	85435	0,75	0,78	0,83	0,82	0,84	0,8

*Переглянуті дані регіональних рахунків за 2017–2019 роки (з урахуванням змін у платіжному балансі НБУ).

Джерело: розраховано авторкою за даними [7].

Таблиця 2

Вихідні дані для осі «X – соціальний стан» -чисельність населення, тис. осіб

Регіон	Чисельність населення					Відношення чисельності населення по регіону до населення по Україні					μ
	2016	2017 ¹	2018 ¹	2019 ¹	2020	2016	2017	2018	2019	2020	
Україна	42584,5	42386,4	42153,2	41902,4	41588,4						
Вінницька	1590,4	1575,8	1560,4	1545,4	1529,1	0,037	0,037	0,037	0,037	0,037	0,04
Волинська	1041,0	1038,5	1035,3	1031,4	1027,4	0,024	0,024	0,024	0,025	0,025	0,02
Дніпропетровська	3230,4	3231,1	3206,5	3176,6	3142,0	0,075	0,076	0,076	0,076	0,075	0,07
Донецька	4244,0	4200,5	4165,9	4131,8	4100,3	0,099	0,099	0,099	0,099	0,098	0,10
Житомирська	1240,5	1231,2	1220,2	1208,2	1195,5	0,029	0,029	0,029	0,029	0,029	0,03
Закарпатська	1258,8	1258,1	1256,8	1253,8	1250,1	0,029	0,029	0,03	0,029	0,03	0,03
Запорізька	1739,5	1723,2	1705,8	1687,4	1666,5	0,04	0,040	0,04	0,04	0,04	0,04
Івано-Франківська	1379,9	1377,5	1373,3	1368,1	1361,1	0,03	0,032	0,033	0,033	0,033	0,03
Київська	1734,5	1754,3	1767,9	1781,0	1788,5	0,04	0,041	0,042	0,042	0,043	0,04
Кіровоградська	965,8	956,3	945,6	933,1	920,1	0,022	0,022	0,022	0,022	0,022	0,02
Луганська	2195,3	2167,8	2151,8	2135,9	2121,3	0,051	0,051	0,051	0,051	0,051	0,05
Львівська	2534,0	2529,6	2522,0	2512,1	2497,8	0,059	0,059	0,06	0,06	0,06	0,06
Миколаївська	1150,1	1141,3	1131,1	1119,9	1108,4	0,027	0,027	0,027	0,027	0,027	0,03
Одеська	2386,5	2383,1	2380,3	2377,2	2368,1	0,056	0,056	0,066	0,057	0,057	0,06
Полтавська	1426,8	1413,8	1400,4	1387,0	1371,5	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,03
Рівненська	1162,7	1160,6	1157,3	1153,0	1148,5	0,027	0,039	0,027	0,027	0,028	0,03
Сумська	1104,5	1094,3	1081,4	1068,3	1053,5	0,025	0,026	0,026	0,025	0,025	0,02
Тернопільська	1059,2	1052,3	1045,9	1038,7	1030,6	0,025	0,025	0,029	0,025	0,025	0,03
Харківська	2701,2	2694,0	2675,6	2658,5	2633,8	0,063	0,063	0,063	0,063	0,063	0,06
Херсонська	1055,6	1047,0	1037,6	1027,9	1016,7	0,025	0,025	0,025	0,024	0,024	0,02
Хмельницька	1285,3	1274,4	1264,7	1254,7	1243,8	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Черкаська	1231,2	1220,4	1206,4	1192,1	1178,3	0,03	0,029	0,029	0,028	0,03	0,03
Чернівецька	908,1	906,7	904,4	901,6	896,6	0,02	0,021	0,021	0,021	0,021	0,03
Чернігівська	1033,4	1020,1	1005,8	991,3	976,7	0,024	0,024	0,024	0,024	0,023	0,02

Джерело: розраховано авторкою за даними [8-12].

Таблиця 3

Вихідні дані для осі «Х – соціальний стан» - зайнятість населення віком 15-70 років, тис. осіб

Регіон	Чисельність зайнятого населення віком 15-70 років					Відношення чисельності зайнятого населення віком 15-70 років по регіону до зайнятого населення по Україні					μ
	2016	2017 ¹	2018 ¹	2019 ¹	2020	2016	2017	2018	2019	2020	
Україна	16276,9	16156,4	16360,9	16578,3	15915,3						
Вінницька	658,8	640,9	652,7	660,7	634,9	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
Волинська	382,1	366,0	371,1	380,0	364,1	0,023	0,023	0,023	0,023	0,023	0,02
Дніпропетровська	1425,4	1390,9	1402,3	1413,7	1367,8	0,087	0,087	0,086	0,085	0,086	0,09
Донецька	748,4	734,3	741,0	747,2	713,7	0,046	0,045	0,045	0,045	0,045	0,04
Житомирська	507,6	510,6	516,7	521,2	489,3	0,031	0,031	0,031	0,031	0,03	0,03
Закарпатська	505,5	496,3	502,4	508,9	492,7	0,031	0,03	0,031	0,03	0,03	0,03
Запорізька	734,9	719,7	732,2	741,6	707,3	0,045	0,044	0,045	0,045	0,044	0,04
Івано-Франківська	556,9	559,0	565,8	575,1	548,8	0,034	0,035	0,034	0,035	0,034	0,03
Київська	736,3	741,1	755,7	771,4	755,7	0,045	0,046	0,046	0,046	0,047	0,05
Кіровоградська	375,7	376,8	380,5	384,5	362,0	0,023	0,023	0,023	0,023	0,023	0,02
Луганська	298,5	292,1	298,2	303,7	287,1	0,02	0,018	0,02	0,02	0,02	0,02
Львівська	1047,0	1050,8	1061,2	1075,2	1038,9	0,064	0,065	0,065	0,065	0,065	0,06
Миколаївська	498,1	489,7	496,2	499,6	479,7	0,03	0,030	0,03	0,03	0,03	0,03
Одеська	1000,6	986,6	1001,9	1020,1	991,2	0,061	0,061	0,061	0,061	0,062	0,06
Полтавська	570,4	575,0	580,6	591,2	566,2	0,035	0,035	0,035	0,036	0,035	0,03
Рівненська	474,2	460,2	473,6	486,0	465,8	0,029	0,028	0,03	0,029	0,03	0,03
Сумська	478,5	481,4	485,1	490,9	459,9	0,029	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Тернопільська	407,6	399,1	410,8	417,7	398,4	0,025	0,025	0,025	0,025	0,025	0,02
Харківська	1236,6	1247,1	1258,9	1263,9	1208,5	0,076	0,077	0,077	0,076	0,076	0,08
Херсонська	441,0	442,2	448,2	455,3	434,5	0,027	0,027	0,027	0,027	0,027	0,03
Хмельницька	510,1	516,0	522,0	528,8	505,0	0,031	0,032	0,032	0,032	0,031	0,03
Черкаська	517,5	518,4	522,6	531,8	504,5	0,032	0,032	0,032	0,032	0,032	0,03
Чернівецька	376,1	379,3	382,9	394,1	376,5	0,023	0,023	0,023	0,024	0,024	0,02
Чернігівська	424,8	426,1	429,7	435,8	411,3	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,03

Джерело: розраховано авторкою за даними [8-12].

Таблиця 4

Вихідні дані для осі «X – соціальний стан» - наявний дохід населення в розрахунку на 1 особу, грн

Регіон	Наявний дохід населення у розрахунку на одну особу					Відношення наявного доходу населення у розрахунку на одну особу по регіону до значення по Україні					μ
	2016	2017 ¹	2018 ¹	2019 ¹	2020	2016	2017	2018	2019	2020	
Україна	35610	45762,7	57908,6	67528	73355						
Вінницька	33849	43725	54992	64729	70691	0,95	0,95	0,95	0,96	0,96	0,95
Волинська	28312	38069	46475	52879	56603	0,79	0,83	0,80	0,78	0,77	0,79
Дніпропетровська	43458	54215	72883	87130	92083	1,22	1,18	1,26	1,29	1,26	1,24
Донецька	19434	24947	31888	39141	41662	0,54	0,55	0,55	0,58	0,57	0,56
Житомирська	31441	41787	52136	61961	67187	0,88	0,91	0,90	0,92	0,92	0,91
Закарпатська	25045	33282	40472	47495	51073	0,70	0,73	0,70	0,70	0,70	0,71
Запорізька	42117	52727	67982	75407	81949	1,18	1,15	1,17	1,12	1,12	1,15
Івано-Франківська	29975	39325	48368	55537	60276	0,84	0,86	0,84	0,82	0,82	0,84
Київська	39178	50320	63498	75146	79263	1,1	1,10	1,10	1,11	1,08	1,10
Кіровоградська	30978	40877	51018	58290	63472	0,9	0,89	0,88	0,86	0,87	0,88
Луганська	11919	16468	20619	24477	26714	0,33	0,36	0,36	0,36	0,36	0,35
Львівська	33673	44194	55511	65691	71150	0,94	0,97	0,96	0,97	0,97	0,96
Миколаївська	33186	43852	55544	63685	68289	0,93	0,96	0,96	0,94	0,93	0,94
Одеська	37732	48474	61166	72805	80164	1,06	1,06	1,06	1,08	1,09	1,07
Полтавська	36393	47075	60217	71627	77547	1,02	1,03	1,04	1,06	1,06	1,04
Рівненська	29757	38882	47729	54183	58814	0,83	0,85	0,82	0,80	0,80	0,82
Сумська	33944	44323	55934	65310	71117	0,95	0,97	0,97	0,97	0,97	0,97
Тернопільська	26884	35211	43512	49843	55570	0,75	0,77	0,75	0,74	0,76	0,75
Харківська	36587	46789	60118	65534	73218	1,03	1,02	1,04	0,97	1,00	1,01
Херсонська	31242	40243	50109	57110	63073	0,9	0,88	0,87	0,85	0,86	0,87
Хмельницька	32650	42349	52488	58008	64824	0,92	0,93	0,91	0,86	0,88	0,90
Черкаська	30608	40589	50293	58808	64254	0,86	0,89	0,87	0,87	0,88	0,87
Чернівецька	26838	35403	42850	48255	53875	0,75	0,77	0,74	0,71	0,73	0,74
Чернігівська	31707	41321	50895	58904	64933	0,89	0,90	0,88	0,87	0,89	0,89

Джерело: розраховано авторкою за даними [8-12].

Таблиця 5

Вихідні дані для осі «X – соціальний стан» - витрати населення у розрахунку на одну особу, грн

Регіон	Витрати населення у розрахунку на одну особу					Відношення витрат населення у розрахунку на одну особу по регіону до витрат по Україні					μ
	2016	2017 ¹	2018 ¹	2019 ¹	2020	2016	2017	2018	2019	2020	
Україна	47356	61102	75769	90785	95566						
Вінницька	43026	57516	66126	80773	88968	0,91	0,94	0,87	0,89	0,93	0,91
Волинська	41994	56592	63759	74022	75360	0,89	0,93	0,84	0,82	0,79	0,85
Дніпропетровська	56205	71578	85692	99328	112647	1,19	1,17	1,13	1,09	1,18	1,15
Донецька	20737	25925	29139	32393	39422	0,44	0,42	0,38	0,36	0,41	0,40
Житомирська	42684	57293	71832	84407	83768	0,90	0,94	0,95	0,93	0,88	0,92
Закарпатська	36448	47722	60664	71976	74403	0,77	0,78	0,80	0,79	0,78	0,78
Запорізька	52984	68104	82004	99073	99900	1,12	1,11	1,08	1,09	1,05	1,09
Івано-Франківська	43288	56687	62432	73678	76786	0,91	0,93	0,82	0,81	0,80	0,85
Київська	56466	73201	103101	118178	139404	1,19	1,20	1,36	1,30	1,46	1,30
Кіровоградська	44292	58777	69201	83422	83807	0,94	0,96	0,91	0,92	0,88	0,92
Луганська	12754	16248	19177	22527	24518	0,27	0,27	0,25	0,25	0,26	0,26
Львівська	46691	59855	77858	94925	95914	0,99	0,98	1,03	1,05	1,00	1,01
Миколаївська	46933	59807	71004	81181	85442	0,99	0,98	0,94	0,89	0,89	0,94
Одеська	59059	74447	90711	107878	108381	1,25	1,22	1,20	1,19	1,13	1,20
Полтавська	45708	59716	77947	92407	97883	0,97	0,98	1,03	1,02	1,02	1,00
Рівненська	40848	51747	59497	70924	77440	0,86	0,85	0,79	0,78	0,81	0,82
Сумська	41952	55906	68956	81663	81658	0,89	0,91	0,91	0,90	0,85	0,89
Тернопільська	37754	50323	56631	70414	72060	0,80	0,82	0,75	0,78	0,75	0,78
Харківська	59945	75245	92488	118621	115022	1,27	1,23	1,22	1,31	1,20	1,25
Херсонська	45810	59326	73250	89557	83247	0,97	0,97	0,97	0,99	0,87	0,95
Хмельницька	40638	54097	70480	86259	88806	0,86	0,89	0,93	0,95	0,93	0,91
Черкаська	44248	58067	73534	87593	88993	0,93	0,95	0,97	0,96	0,93	0,95
Чернівецька	38057	49776	66537	84495	78940	0,80	0,81	0,88	0,93	0,83	0,85
Чернігівська	43287	57923	70226	82644	84056	0,91	0,95	0,93	0,91	0,88	0,92

Джерело: розраховано авторкою за даними [8-12].

Таблиця 6

Вихідні дані для побудови координатної площини

Регіон	$Ч_{нас}$	$З_{нас}$	$Д_{нас}$	$В_{нас}$	X	Y	lim
Вінницька (Т _{оур})	0,04	0,04	0,95	0,91	0,8	0,49	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Волинська (Т _{оур})	0,02	0,02	0,79	0,85	0,7	0,42	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Дніпропетровська (Т _{ср})	0,07	0,09	1,24	1,15	1	0,64	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Донецька (ТВ)	0,10	0,04	0,56	0,40	0,5	0,28	$0 < X_{ТВ} \leq 0,5; 0 < Y_{ТВ} \leq 0,5$
Житомирська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,91	0,92	0,7	0,47	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Закарпатська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,71	0,78	0,5	0,39	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Запорізька (Т _{ср})	0,04	0,04	1,15	1,09	1	0,58	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Івано-Франківська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,84	0,85	0,7	0,44	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Київська (Т _{ср})	0,04	0,05	1,10	1,30	1,3	0,62	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Кіровоградська (Т _{оур})	0,02	0,02	0,88	0,92	0,8	0,46	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Луганська (ТВ)	0,05	0,02	0,35	0,26	0,2	0,17	$0 < X_{ТВ} \leq 0,5; 0 < Y_{ТВ} \leq 0,5$
Львівська (Т _{ср})	0,06	0,06	0,96	1,01	0,8	0,52	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Миколаївська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,94	0,94	0,9	0,49	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Одеська (Т _{ср})	0,06	0,06	1,07	1,20	0,9	0,60	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Полтавська (Т _{ср})	0,03	0,03	1,04	1,00	1,4	0,53	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Рівненська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,82	0,82	0,6	0,43	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Сумська (Т _{оур})	0,02	0,03	0,97	0,89	0,7	0,48	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Тернопільська (Т _{оур})	0,03	0,02	0,75	0,78	0,5	0,40	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Харківська (Т _{ср})	0,06	0,08	1,01	1,25	0,99	0,60	$X_{ур} \geq 0,5; Y_{ур} \geq 0,5$
Херсонська (Т _{оур})	0,02	0,03	0,87	0,95	0,6	0,47	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Хмельницька (Т _{оур})	0,03	0,03	0,90	0,91	0,7	0,47	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Черкаська (Т _{оур})	0,03	0,03	0,87	0,95	0,88	0,47	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$
Чернівецька (ТВ)	0,03	0,02	0,74	0,85	0,4	0,41	$0 < X_{ТВ} \leq 0,5; 0 < Y_{ТВ} \leq 0,5$
Чернігівська (Т _{оур})	0,02	0,03	0,89	0,92	0,8	0,47	$0,5 \leq X_{тоур}; 0 < Y_{тоур} \leq 0,5$

Джерело: розраховано авторкою.

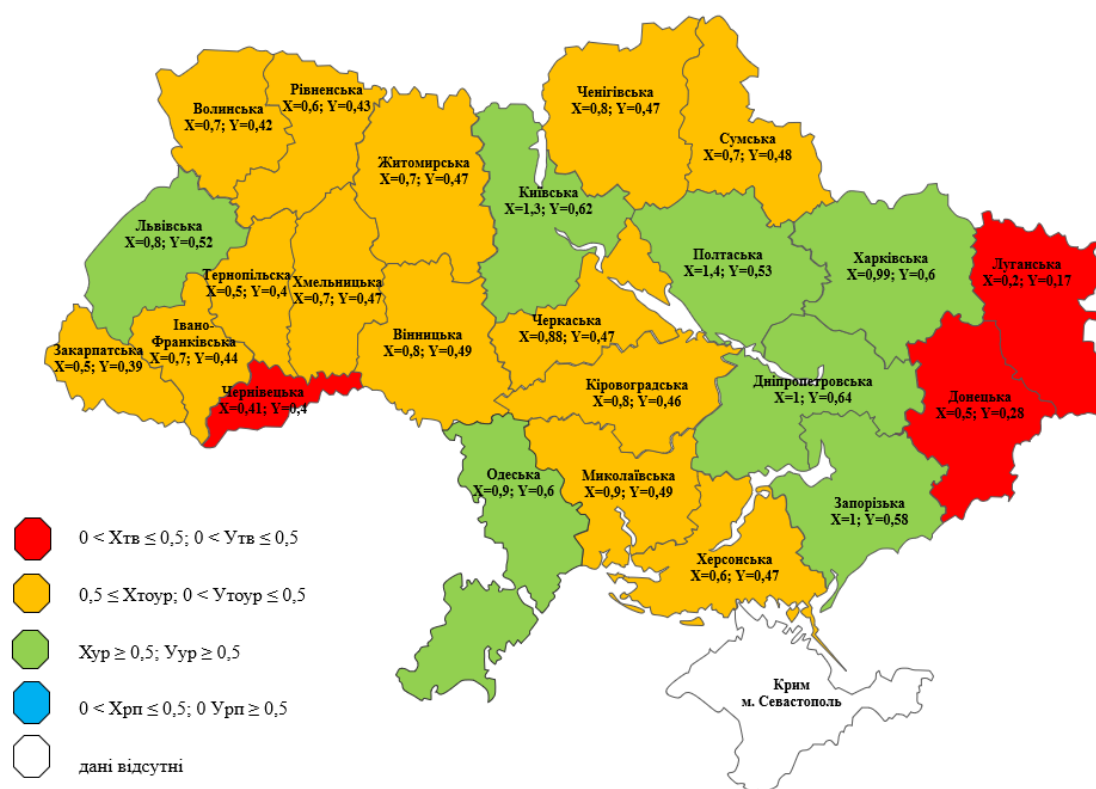

Рис. 1. Результати розподілу регіонів за їх функціональним типом
Джерело: побудовано авторкою.

З рис. 1 видно, що регіони України розподілилися між трьома квадрантами: території відновлення, території з особливими умовами розвитку та сталого розвитку. До територій регіональних полюсів не потрапив жоден із регіонів. Враховуючи факт використання даних за 2016-2021 рр., відображена ситуація відповідає до воєнному періоду. За таким самим принципом, необхідно здійснити розподіл територій у період війни (динаміка з 2022 року до закінчення війни), а також повоєнний період у динаміці за п'ять років. Отримані результати після їх зіставлення та аналізу дозволять зробити ґрунтовні висновки не тільки стосовно темпів відновлення, а і сприяють встановленню відмінностей довоєнного, воєнного та післявоєнного соціально-економічного розвитку територій. Покладаючись на вищевказане, вважаємо методику дієвою та доцільною та пропонуємо використовувати її при оцінюванні соціально-економічної ефективності повоєнної розбудови країни.

Висновки і пропозиції. У статті, на основі зведення попередніх теоретико-методичних напрацювань, вирішено прикладну задачу щодо розподілу регіонів за їх функціональним типом. У результаті проведеного дослідження сформовано низку висновків і пропозицій, що становлять підґрунтя для оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної розбудови країни, основні з яких зводяться до такого.

На засадах матричного методу запропоновано сформуванати систему координат, розподілу регіонів України, задля визначення положення точки на площині, що описує відповідність регіону конкретному функціональному типу, закріпленому в Законі України № 5323 від 09.07.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій».

Запропоновано як вісь «Х – економічний стан» використовувати значення показника валового регіонального продукту (ВРП) у розрахунку на 1 особу, а для осі «У – соціальний стан» скористатися сукупністю показників, яка б розміщувалась на одній осі. Обґрунтовано доцільність авторського бачення, щодо ВРП на 1 особу (вісь Х) та сукупності показників, таких як чисельність населення по регіонах, тис. осіб., зайнятість населення в регіональному розрізі віком 15-70 років, тис. осіб., наявний дохід населення в розрахунку на одну особу (грн), витрати населення у розрахунку на одну особу, грн (вісь У).

На засадах статистичних збірок сформовано вихідні дані для розподілу регіонів за їх функціональним типом. Натуральні значення показників як по абсцисі, так і по ординаті модифіковано у відносні шляхом ділення значення показника по регіону на його значення по країні в цілому. На засаді отриманих відносних значень, з метою їх подальшого зіставлення, здійснено розрахунок середнього значення по кожному показнику і регіону в періоді за п'ять років. Сформовано вихідні дані для розподілу регіонів України за їх функціональним типом та згруповано за територіями відновлення; територіями з особливими умовами для розвитку; території сталого розвитку і регіональними полюсами зростання.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Наступний етап досліджень спрямовано на класифікацію кожного окремого типу територій, апробацію оцінки безпосередньо територій з особливими умовами розвитку, оскільки вони є об'єктом дослідження НДР відділу. Науково-практичні рекомендації розподілу територій за їх функціональним типом та оцінки соціально-економічної ефективності повоєнної відбудови країни направлені до Міністерства розвитку громад та територій України.

Список використаних джерел

1. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment [Electronic resource] / Worldbank. – Accessed mode: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>.

2. Zabłodska I. European experience in the construction of priority development territories after an armed conflict: a trajectory of sustainability / I. Zabłodska, Yu. Rohozian, O. Khandii, S. Sieriebriak, I. Litvinova // Problemy Ekorozwoju. – 2023. – Vol. 18(1). – Pp. 51-60. DOI: 10.35784/pe.2023.1.05.

3. Boichenko E. Investment attractiveness of Territories in the context of restoring and stimulating the development of the post-war economy of Ukraine / E. Boichenko, N. Martynovych // Modern trends in the development of financial and innovation-investment processes in Ukraine: materials of the VI International Scientific and Practical Conference: a collection of scientific papers. – Vinnytsia: VNTU, 2023. – Pp. 211-213.

4. Гречана С. І. Соціально-економічна ефективність розвитку громад і регіонів: побудова системи показників в умовах повоєнного відновлення / С. І. Гречана // Економіка та право. – 2022. – № 4(67). – С. 43-56. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.04.043>.

5. Тарасевич О. В. Пріоритети відновлення містообслуговуючих підгалузей сфери життєдіяльності на Донбасі: соціо-еколого-економічний аспект / О. В. Тарасевич, Є. С. Градобоева // Економіка та право. – 2021. – № 2(61). – С. 122–134. – DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.02.122>.

6. Podvalna H. Economic efficiency of road transport vehicles of fleet and its impact on commercial indices and production plan of a motor transport enterprise / H. Podvalna, O. Bochko, V. Kuziak, N. Stasyuk // The International Conference on Innovation, Modern Applied Science & Environmental Studies. – 2020. – № 234. – DOI: [10.1051/e3sconf/202123400056](https://doi.org/10.1051/e3sconf/202123400056).

7. Martynovych N. From the territory of recovery to sustainable development: A methodological concept of effective socio-economic development of Ukraine after the war / N. Martynovych, I. Yemchenko, T. Kulinich // Problemy Ekorozwoju. – 2023. – Vol. 18 (2). – Pp. 69-79.

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій [Електронний ресурс]: Закон України від 09.07.2022 № 5323 – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/II04786G?an=143>.

9. Методика розрахунку показника структурної статистики «додана вартість за витратами виробництва» [Електронний ресурс]: Державна служба статистики України. Наказ від 23.11.2017 № 300 від 31.12.2022 № 472. – Київ: Державний комітет статистики України, 2016. – 23 с. – Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2023/106/106.pdf.

10. Amartya S. Mismeasuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up [Electronic resource] / S. Amartya, J. Fitoussi, J. Stiglitz // The New Press. – Accessed mode: <https://wcfia.harvard.edu/publications/mismeasuring-our-lives-why-gdp-doesnt-add>.

11. Kenneth L. Capturing Value in Global Networks: Apple's iPad and iPhone' [Electronic resource] / L. Kenneth Kraemer, G. Linden, J. Dedrick // Personal Computing Industry Center. – 2011. – Accessed mode: <https://mronline.org/2019/09/26/notebook-2-the-rate-of-exploitation>.

12. Статистичний збірник «Валовий регіональний продукт за 2020 рік» / за ред. І. М. Нікітіної. – К. : Держкомстат України, 2021. – 128 с.

13. Статистичний збірник «Регіони України» / за ред. І. Є. Вернера. – К. : Державна служба статистики України, 2017. – Ч. 1. – 323 с.

14. Статистичний збірник «Регіони України» / за ред. І. Є. Вернера. – К. : Державна служба статистики України, 2018. – Ч. 1. – 315 с.

15. Статистичний збірник «Регіони України» / за ред. І. Є. Вернера. – К. : Державна служба статистики України, 2019. – Ч. 1. – 276 с.

16. Статистичний збірник «Регіони України» / за ред. І. Є. Вернера. – К. : Державна служба статистики України, 2020. – Ч. 1. – 276 с.

17. Статистичний збірник «Регіони України» / за ред. І. Є. Вернера. – К. : Державна служба статистики України, 2021. – Ч. 1. – 276 с.

18. Мартинович Н.О. Комплекс показників оцінювання соціально-економічних результатів та ефективності відновлення зруйнованих територій через війну / Н. О. Мартинович // Економіка та право. – 2022. – № 4(67). – С. 57-71. – DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.04.057>.

References

1. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment. <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment>.

2. Zablodska, I., Rohozian, Yu., Khandii, O., Sieriebriak, S., & Litvinova, I. (2023). European experience in the construction of priority development territories after an armed conflict: a trajectory of sustainability. *Problemy Ekorozwoju*, 18(1), 51-60. doi: 10.35784/pe.2023.1.05.

3. Boichenko, E., & Martynovych, N. (2023). Investment attractiveness of Territories in the context of restoring and stimulating the development of the post-war economy of Ukraine. *Modern trends in the development of financial and innovation-investment processes in Ukraine: materials of the VI International Scientific and Practical Conference: a collection of scientific papers* (pp. 211-213). VNTU.

4. Hrechana, S. (2022). Sotsialno-ekonomichna efektyvnist rozvytku hromad i rehioniv: pobudova systemy pokaznykiv v umovakh povoiennoho vidnovlennia [Socio-economic efficiency of the development of communities and regions: construction of a system of indicators in the conditions of post-war recovery]. *Ekonomika ta pravo – Economics and law*, 4(67), 43-56. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.04.043>.

5. Tarasevych, O., & Hradoboieva, Ye. (2021). Priorytety vidnovlennia mistoobsluhovuiuchykh pidhaluzei sfery zhyttiediialnosti na Donbasi: sotsio-ekoloho-ekonomichni aspekt [Priorities for the restoration of city-serving sub-sectors of the sphere of life in Donbas: socio-ecological-economic aspect]. *Ekonomika ta pravo – Economy and law*, 2(61), 122–134. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.02.122>.

6. Podvalna, H., Bochko, O., Kuziak, V., & Stasyuk, N. (2020). Economic efficiency of road transport vehicles of fleet and its impact on commercial indices and production plan of a motor transport enterprise. The International Conference on Innovation, *Modern Applied Science & Environmental Studies*, 234. doi:10.1051/e3sconf/202123400056.

7. Martynovych, N., Yemchenko, I., & Kulinich, T. (2023). From the territory of recovery to sustainable development: A methodological concept of effective socio-economic development of Ukraine after the war. *Problemy Ekorozwoju*, 18(2), 69-79.

8. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zasad derzhavnoi rehionalnoi polityky ta polityky vidnovlennia rehioniv i terytorii [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the principles of the state regional policy and the policy of restoration of regions and territories], Law № 5323 (July 09, 2022). <https://ips.ligazakon.net/document/JI04786G?an=143>.

9. Metodyka rozrakhunku pokaznyka strukturnoi statystyky «dodana vartist za vytratamy vyrobnytstva» [Methodology for calculating the indicator of structural statistics “added value based on production costs”], Nakaz Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy № 472 (December 31, 2022). https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2023/106/106.pdf.

10. Amartya, S., Fitoussi, J., & Stiglitz, J. (2010). *Mismeasuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up*. The New Press. <https://wcfia.harvard.edu/publications/mismeasuring-our-lives-why-gdp-doesnt-add>.

11. Kenneth, L. Kraemer, Linden, G. Dedrick, J. (2011). *Capturing Value in Global Networks: Apple's iPad and iPhone*. Personal Computing Industry Center. <https://mronline.org/2019/09/26/notebook-2-the-rate-of-exploitation>.

12. Verner, I.Ie. (Ed.). (2021). *Valovyi rehionalnyi produkt za 2020 rik [Gross regional product for 2020]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

13. Verner, I.Ie. (Ed.). (2017). *Rehiony Ukrainy Ch. 1. [Regions of Ukraine Part 1]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

14. Verner, I.Ie. (Ed.). (2018). *Rehiony Ukrainy Ch. 1. [Regions of Ukraine Part 1]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

15. Verner, I.Ie. (Ed.). (2019). *Rehiony Ukrainy Ch. 1. [Regions of Ukraine Part 1]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

16. Verner, I.Ie. (Ed.). (2020). *Rehiony Ukrainy Ch. 1. [Regions of Ukraine Part 1]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

17. Verner I.Ie. (Ed.). (2021). *Rehiony Ukrainy Ch. 1. [Regions of Ukraine Part 1]*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy.

18. Martynovych, N. (2022). Kompleks pokaznykiv otsiniuvannya sotsialno-ekonomichnykh rezultativ ta efektyvnosti vidnovlennia zruinovanykh terytorii cherez viinu [A complex of indicators for evaluating socio-economic results and the effectiveness of the restoration of war-ravaged territories]. *Ekonomika ta pravo – Economics and law*, 4(67), 57-71. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.04.057>.

Отримано 19.02.2023

UDC 339.923(477.99)

Nataly Martynovych

PhD in Economics, Associate Professor,

State Institution «VK Institute of Economic and Legal Research Mamutov»

National Academy of Sciences of Ukraine (Kiev, Ukraine)

E-mail: vasilchuk_80@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9884-6052>

Scopus: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211621949>

APPLIED IMPERATIVES OF ASSESSING THE SOCIO-ECONOMIC EFFICIENCY OF THE POST-WAR DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF UKRAINE

Modern science, having a sufficiently wide range of scientific approaches, tools, algorithms, values and indicators that reflect the effectiveness of any processes, requires the search for the most optimal scientific and methodological support in view of modern challenges, in particular the war. Using the principles of generalisation of the theoretical and methodological, as well as applied basis in the field of territorial development at the intersection with the theory of efficiency, the article solves a scientific problem of assessing the socio-economic efficiency of the post-war development of the regions of Ukraine. The lack of effective evaluation tools was established. The author's scientific and methodological approach to assessment is proposed, which is based on a comprehensive territorial and security-oriented approach and is built on the principles of the Law of Ukraine dated 07.09.2022 № 5323 "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Basics of the State Regional Policy and the Policy of the Restoration of Regions and territory". On the basis of the matrix approach, it is proposed to form a coordinate system for the distribution of regions of Ukraine in order to determine the position of a point on the plane that describes the correspondence of the region to a specific functional type. The selection of individual indicators as abscissa and ordinate axes is justified. By converting natural indicators into relative ones, the initial data for the distribution of regions according to their functional type was formed. In order to further compare the data, the average value for each indicator and region in the five-year dynamics was calculated. The boundaries of each type of territory are outlined. The expediency of dividing the territories into pre-war, war and post-war periods according to the author's methodology has been proven, which will allow comparing the results and drawing thorough conclusions not only about the rates of recovery, but also about the causes and consequences of structural changes in socio-economic development for each period.

Keywords: social; economic; regional development; assessment of development efficiency; types of territories; post-war development of regions.

Fig.: 1. Table: 6. References: 18.